

פוגרום צבאי

לזוז לכיוון המכוניות. כמה מאיתנו נכנסו למכוניות שלהם והתחילו לנסוע לכיוון רמאללה בחזרה. מי שלא הלך די מהר לכיוון הרכב, החיילים עצרו אותו. למרות שהם ראו שהאנשים לחיילים לא יזיקו, הם המשיכו להכות את האזניים שלהם. אחת החיילות אפילו דרך את הנשק שלו.

מישהו לידי צעק לעברה: "אל תי רה" החייל צעק בחזרה. אנשים היו מבוהלים, החיילים הלכו אחריו ודחפו כמה סטורנטים די באלמות, חלקם הופלו לארץ.

היה הרבה מתח מסביב, ראיתי את החיילים רותמים את הסטורנטים על הארץ, ראיתי חייל חובשכיפה יורה כדורייגומי על הסטורנטים, ממרחק של מטר בלבד.

כל הזמן החיילים צעקו ודיברו בגי סות אל המרצים. הם הוריעו לכולם שאם לא יזונו די מהר, הם ייעצרו. הם גם לא נתנו לסטורנטים לעלות בחזרה לאוטובוסים שבהם באו, ואלה היו צריכים ללכת ברגל.

מי שהיה לו רכב לקח איתו אנשים ככל שאפשר. נסענו לכיוון רמאללה, ובכניסה לרמאללה שוב היה מחסום, החיילים שם ביקשו שנחזור בחזרה לכיריזית, הרוב לא צייתו, וניסו לעקוף את המחסום בררכים צדדיות.

ריות

ב שלב מסויים הגיעה הורעה ניכרסיטה. לפי הודעה התבקשו כל המרצים לחזור לקמפוס, והוכנסו שתי נתן להם האפשרות לעבור במחסום. הודעה ביקשה מהאנשים להתחיל להתחלק לשתי קבוצות, ולהגיע משתי דרכים שונות המובילות לכיריזית. חלק מהמרצים הודיעו שאין טעם לנסוע לאוניברסיטה, אם לא נתנים לסטורנטים להיכנס.

אני לקחתי את הדרך העוקפת, והתקדמתי לכיוון כיריזית. לפני שהי געתי לעיריה נעצרת, כי במקום היה רכב, וכל הדרכים לקמפוס הישן היו חסומות באנשים.

סוככתי את המכונית וניסיתי לחזור לרמאללה בדרך צדדית, ואז ראיתי כמה חיילים מתחבאים מאחורי קיר של בית. שכבריהם היה נשק מכון קדימה. הסטורנטים היו מאוד רחוקים ממנו, וורקו אנשים לכיוון החיילים. אני הייתי ממש ליד החיילים, ושום אבן לא הגיעה אליי, גם לא אל החיילים. אז שמעתי שיורים פצצות-גז, שתיים בבת אחת, ושמעתי ריות מכלינשק; היה צורר אחד באוויר, והיו כמה ריות בודדות, אני לא יודעת אבל מי שירה אכן פגע במישהו, אבל מערות-שמיעה זה נשמע כאילו היה מכוון.

ראיתי שאני לא יכולה להגיע לאוניברסיטה, אז סוככתי את המכונית ונסעתי לרמאללה, לבית-החולים. שמעתי שיש שם פצועים. הוריעו לי שלא נתנים לאיש להיכנס, החלתי לנסות בכל זאת, אבל זה היה בלתי אפשרי.

ליב בית-החולים היו בערך 50 איש, רובם סטורנטים. הם הגיעו בעיקר כדי לתרום רם, אחרי ששמעו שיש הרבה פצועים ושרדו רם, בעיקר מן הסוג הנדיר ט-0.

הסטורנטים עמדו ליד הכניסה לחדרהמיון, וראו כשהביאו את ההרוג הראשון. אז גם הגיע ג'יפ צבאי. החיילים הנחו את הרכב ליד בית החולים, ונכנסו פנימה. הסטורנטים צעקו עליהם שייצאו, אחד החיילים לקח את הנשק שלו וירה לעבר הסטורנטים כדורייגומי. זה היה ממש בכניסה לחדרהמיון. אחד הסטורנטים נפצע, השאר נבהלו והתחילו להתפורר. לאחרים, שבאו כדי לתרום דם לפצרי עים, לא נתנו להתקרב לבית-החולים. החיילים המיפוה לירות באוויר. **עדי באן** סיפרה שאיטלה עכד אל-ג'וואד, עיתונאיה למאורעות. צאלה, בעלה, נשאר ליד המחסום הצבאי באותו המקום במשך כל שעות הבוקר, עד שעות אחרצההריים ה-

ה שבוע נערך בגדה המערבית פוגרום צבאי.

ה יש כל מיני פוגרומים. יש הפוגרום הקלאסי: האספסוף המשולח משתולל ברחובות, עושה שפטים בכני המיעוט, מכה, הורס, שורף, ובמיקרים קיצוניים גם אונס והורג. כל זה בחסות המישטרה, העומדת מנגד.

פוגרום כזה נערך בירושלים בשבועיים האחרונים, בחסותו האדיבה של רביניצב דויד קראום, המפקח הכללי של מישטרת ישראל.

יש פוגרום חוקי: שרימישפטים מחליט שיש לשחרר רוצח, מפני שהוא רצח בן עם אחר. ההגנה היא שרציחת בן עם אחר אינה רצח. פוגרום כזה ערך השבוע שרהמישפטים אברהם שריר, כאשר החליט שלא להסגיר לצרפת את הפושע ויליאם נקש, מפני שרצח ערבי. אומנם, נקש עצמו פעל בשותפות עם ערבי ומולאטי, וביצע את הרצח על-דקע מילחמת-כנופיות של בעלי מעוררת-לילה בעיר-שדה צרפתית. זה לא היה חשוב. יהודי הרג ערבי. משמע: הוא פטריוטי.

בהחלטה פשוטה אחת הכריזו שריר קבל עם ועולם על הרוקטרינה המושפטיה הישראלית: רצח ערבי באשר הוא שם אינו רצח. זה מעשה פטריוטי.

כל אורח בישראל שמע זאת. בזכות מעשה פטריוטי כזה החליט שריר לשחרר את נקש ככלל, למרות שכניתיים הספיק להחזיר בשור על ארמתישראל, שלא לרבר על כניסה לארץ בזרות כוזבת. נראה שזה נמחל לו.

יש פוגרום תרבותי: הצנזורה על המחזות מחליטה לאסור הצגה. מפני שהיא פוגעת ברת ישראל, ותוך כדי כך גם מגנה את הכיבוש. שרהחינוך-והתרבות (1) מגנה מחזה מפני שהוא מתאר גישואי יהודיה עם ערבי כמעשה אנושי, ולא כתועבה.

ויש הפוגרום הצבאי: חיילים יורים כאכולסיה אודחית בשטחים כבושים והורגים. זה מה שקרה השבוע ברחבי הגדה המערבית.

בסמכות וברשות

ק שה לדעת אם היגת שני סטורנטים באוניברסיטת כיריזית והריגת נער בן 14 במחנההפליטים בלטה כאו על פי פקודה מלמעלה או לא.

אין זה משנה. עמדת המימסד הצבאי נקבעת על פי תגובתו אחר-מעשה. מימסד צבאי המחסה על רצח, הריהו במימסד צבאי הנותן פקודה לרצח.

בהיעדר חקירה מוסמכת — שכמעט לעולם אינה נערכת — איאפשר כלל לדעת את ההבול.

האם היתה פקודת-רצח לפני כפריקאספי? האם היתה פקודת-רצח לפני יום-הארמה? האם היתה פקודת-רצח לפני גל הרציחות הצבאיות בגדה ב-1980? הדברים אינם ברורים עד עצם היום הזה.

כמו בפרשת השב"כ, גם בפרשת הרציחות השבועי: התגובה החמירה את משמעות המעשה בהרבה.

אפשר היה לצמצם את הנזק אילו בא שרהביטחון או אלוהי-הפיקוד מייד אחרי המעשה והכריזו: קרתה תקלה. מפקד חדש ו/או יחידה חדשה הרגה בניגוד לפקודות. תיעד חקירה. האשמים ייענשו. מדינת-ישראל מצטערת על שפיכות-הדמים. ינקטו אמצעים כדי למנוע את הישנות המיקרה.

תחת זאת באו נסיונות החיפוי, השקר, הסילוף וההצדקה. אחרי הרצח הכפול בכיריזית, הופיע בטלוויזיה אלוהי-הפיקוד-המרכז, אהוד ברק, הקיץ הנושא באחריות, והשמיע שורה של דברים שהיו אנסורדיים על פניהם. טען ברק: החיילים לא ירו. ידו רק קצינים נבחרים, שמיספרם קטן ממיספר האצבעות של יד אחת.

קצינים מוכתרים אלה נאלצו לדיות, מפני שחיי החיילים היו נתונים בסכנה. הם לא יכלו להשתמש בכדורייגומי, מפני שהטווח היה גדול מדי.

הנה כי כן, התמונה: הצעירים הערבים ידו אבנים בחיילים. המרחק היה בליכך גדול עד כי איאפשר היה להשתמש בכדורי-גומי. אבל למרות המרחק הגדול הזה, חיי החיילים היו בסכנה. פחות מהמישה קצינים ירו בגרלי הצעירים, והרגו אותם. מי שמאמין לזה, יאמין בכל דבר היוצא מפי קצירצה"ל.

איכות המוות

א בל שרהביטחון, יצחק רבין, מאשר שהכל, געשה בהתאם להוראות, ו...כך זה יהיה בעתיד".

אם אין זה עיוד לפתיחתה אש על מפגינים בלתי-המושים — מה פירושן של המילים?

אלם, הכטיח רבין, ישראל תמשיך לשמור על איכות החיים ביהודה ושומרון".

אם זוהי איכות החיים, מה טיבה של איכות המוות?

לאריאל שרון וליוסקה שפירא, שרי הימין הקיצוני, אין זה מספיק, כמוכן, שפירא, נציג גושאמונים-כהנא בממשלה, מתלונן על "האיפוק" שבו נוהגים חיילי צה"ל. צריכים לשים קץ ל"איפוק" הזה, הוא דורש.

עד שיירגעו הרוחות. שילטונות הביט"ח חון כגדה-המערבית החליטו שכמה ימים לא יספיקו, וביום השני הודיע תת-אלוף אפרים סנה, ראש המינהל "האזרחי", על ההחלטה לסגור את ה-אוניברסיטה (את הקמפוס הישן) עד לסיום חופשת חגי-המולד, ב-13 בינואר 1987.

על השאלה מדוע הוצבו המחסומים בנכניסה לאוניברסיטה, ענה רובר צה"ל: "כל המחסומים בכיריזית הוצבו ככזרה הנסיבות המיבצעיות".

אם הריגת שלושה ביומיום היא איפוק — כמה יהרגו ביום שבו יושם קץ לאיפוק? 300? 3000?

מול ההרג עומדים המוני התושבים בשטחים הכבושים חסרי-אונים. העיתונות שלהם כבולה — היא מצונזרת קשה, והכנסתה מירושלים ליהודה ושומרון נאסרה כליל. אין להם מוסדות פוליטיים, היכולים להרים קול, זה אסור. מובן שאין להם ייצוג במוסדות דמוקרטיים.

נותרה רק צורה אחת להביע זעם: ההפגנה הבלתי-חוקית, הנפת הדגל הפלסטיני, חסימת הכביש, יודי האבנים.

כתוצאה ישירה מן ההרג סערה הגדה מקצה אל קצה. צמיגים נוערים. מיתרסים. אבנים.

וראה זה פלא: החיילים שגנאלצו להרוג שניים כדי לדכא הפגנה קטנה יחסית בכיריזית, עמדו יום אחר יום מול גל אדיר של הפגנות בכל רחבי הגדה, מבלי להרוג איש.

אם היה צורך בהוכחה לכך שהכל תלוי בפקודה מגבוה — הרי היא ניתנה בדרך זו: השילטון החליט שהרג נוסף יגרם לתוצאות שוליות — וההרג נפסק באורח פלא. למרות שההפגנות התגברו והתרחבו, כעבור יום התחדש ההרג. הפעם נהרג ילד בן 12.

מעגל הדמים

ה קצינים ומשרתיהם, הכתכלכים הרישמיים, המציאו תליתילים של הסיבות למהומות.

המאורעות בלבנון. כ"ט בנובמבר. אש"ף. הכל, חוץ מהסיכה האחת, הכרורה כשמש: הפוגרום הצבאי גרם לעום, והזעם התפרק בהפגנות ובשביתת-מיסחר. ההורים אינם עומדים מנגד כאשר ילדיהם נהרגים בהפגנות.

ישראל יחסי (תמונה)

קיברו של התלמיד אלידהב עיובים בדרך ללימודים

כך זה היה בפלשתינה (א"י). כך זה היה בכל מיסטר-כיבוש בעולם. (ראה יומן אישי). כך זה גם כאן.

יתכן שצודקים השר וקצינים שניכאו השבוע כי גלה-הפגנות יישכך, והחיים יחזרו איכשהו למסלולם. עד הפעם הבאה.

אבל מי שסבור כי המעגל של הרג-הפגנות-דגיעה חוזר על עצמו בלי שינוי, טועה.

כל גל נוסף יוצר מישקע חדש של זעם, תיסכול ומרידות בקרב הנוער בשטחים הכבושים. וככל שמתחזק מישקע זה, כך יגברו תאיה-מהתרת של האירגונים הלוחמים ושל הקנאים האיטלא-מייים.

לכך יהיו תוצאות בעתיד — ואולי תוצאות שיצחק רבין אינו חולם עליהן, גם חסידיו הגלגבים ביותר של יצחק רבין לא יטענו שיש לו רמיון עשיר.

את המצפון הלאומי הצילו כמה הפגנות קטנות, ברחובות תל-אביב ובקמפוסים. על קומץ המפגינים הבלתי-אלימים הסתער כוח מישטרת-גדול ואליים, שהפעיל סוסים, אלות וגזא מדמיע.

מי שטען, אחרי הפרעות בירושלים, כי מישטרת-ישראל אינה מסוגלת לפעול נגד יהודים — התבדה. המישטרה הוכיחה שהיא יכולה למפל ביהודים כמו בערבים — בתנאי שיהיו אלה היהודים הנכונים.

אורי אבנרי

על השאלה אם אחרי בדיקה התברר שהחיילים היו יריים נהגו לפי ההוראות, ענה הרובר: "החיילים והמפקדים במ" קום נהגו לפי כל הנהלים והפקודות". הסטורנטים באוניברסיטה חושבים אחרת. הם קושרים את האירועים ש-אירעו באוניברסיטה באופן ישיר לפוג"רום ערבי, בירושלים, בעיקבות רצח אליהו עמרי, איש ישיבת שובו בניים שכרובע המוסלמי.